259. številka. Ljubljana, nedeljo 10. novembra. XI. leto, 1878.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicih, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiriskopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Naši nemškutarski kazinski opozicijonalci.

Uže smo povedali, da so udje ljubljanskega konstitucijonalnega društva, v katerem imajo večino c. kr. uradniki, pred dobrim tednom sklenili nezaupnico vladi, ali grajo („entschiedene missbilligung“) ministerstvu za to, da je Bosno zavzelo. Povedali smo tudi, da je bil pri tej protivladnej, a ipak ne prepovedanej demonstraciji (kar samo za to naglašamo, ker bi se podobne slovenske demonstracije gotovo vselej policijsko zatrle) — da je bil, pravimo, tu glavni govornik penzijonirani c. kr. deželne vlade svetovalec g. Laschan, in da je bil drug govornik, aktivni c. kr. deželne vlade svetovalec g. Schöppl, ter smo svoje začudenje izrekli, kako je to mogoče.

Ogledimo si pa to čudno prikazen, da politično društvo nemškutarjev na Kranjskem vladi svojo grajo („missbilligung“) zarad okupacije Bosne izreka, od druge strani. Vprašajmo se, ali bode zasedenje specijalno našej deželi, Kranjskej in slovenskej v obče, na korist ali na škodo? In, glejte, tu nam so prisiljeni sami nemškutarji odgovarjati, da le na korist našej obrtniji in kupčiji. To so nemškutarji v dotičnem shodu sami priznali.

Od kod torej njihova „missbilligung“ in zakaj?

Tu imamo staro izkustvo za odgovor. Kaže se namreč zopet tu, da nemškutarji in Nemci v našej deželi so vselej pripravljeni materijalne koristi dežele žrtvovati ali prepustiti svojim germanizatorskim političnim ciljem; njim je zmirom strankarski namen višji, nego deželna korist in kruh ljudstva. Nemškutarji v mislih grade nemški most do Adrije, pa jim je vse jedno, če prav bi držal črez pustinje naše zemlje, da le drži in da je nemški.

Tako na priliko so naši nemškutarji ljubljanski na vso moč zoper zjedinjenje vseh Slovencev v jedno administrativno celoto, katerej središče bi bila Ljubljana, da si vsak otrok vidi, koliko materijalnega dobička bi to naše glavno mesto imelo potem, ko bi bilo središče trikrat večje kronovine, nego je zdanja. Kranjska bi ne imela izgube, če se združi s slovenskim Štajerjem; ali ko se je o tem govorilo, tekel je bil naš stari renegat in izdajnik „Kranjec“ (da se Bogu usmili) Dežman celó na glasoviti Brandstetterjev „verfassungstag“ v Celje, in je tam v klošterskem vrtu sam sebi blato v lice metal, razlagajoč Štajercem, kakó naj se ne družijo z nami Kranjci, češ, da smo sami berači.

Ali se moremo torej čuditi, če se naše kazinsko konstitucijonalno društvo snide, in na predlog penz. c. kr. vladnega svetovalca Schöppla vladi „missbilligung“ izreče, ker je ta Bosno okupirala, da si nam ta okupacija v obrtniškem in trgovskem oziru le koristiti more? Tem politikarjem je le odločevalen nemški pravec: vse o čemer slutijo, da bi moglo slovanskej stvari koristiti, mrzijo z vso dušo, blagost ljudstva jim je deveta briga.

Iz Bosne in Hercegovine.

Iz Sarajeva se poroča 6. t. m. tolažljivo poročilo za one, ki imajo sinove ali brate še doli, da je intendenca v vseh magazinih nakopičila živeža in vseh potrebnostij za vojake črez zimo, ker se je jesen po pravici sklepalo, da bi se zdaj po zimi ne moglo dosti dovaževati ali preskrbljevati. Za one vojne oddelke, kateri se bodo obskrbovali iz magazinov v Sarajevem, preskrbljeno je vsega dovolj za 2½ meseca. Vse to se je pa k večjemu delu nakupilo od domačih (bosenskih) kupcev, nekaj se je rekviriralo, nekaj pa se je dobilo pri pobiranju desetine, le malo pa se je iz Avstrijskega sem poslalo. Ker se je tudi na druzih važnih krajih dosta živeža za vojsko nakopičilo, se torej v oziru za obskrbljevanje nij treba bati zime; samo krme za konje se dozdaj nij moglo dosti dobiti. Za vsacega konja obskrbovanje mora erar plačati vsak mesec sto goldinarjev. Izvzemši vojne oddelke v Livnu, Konjici in na Drini,

Listek.

Davorin Trstenjak.

O štiridesetletnici njegovega slovstvenega delovanja.

(Konec.)

Leta 1840. stopil je Trstenjak v bogoslovje v Gradci. Do sedaj pisal je večjidel „ilirski“, a od sedaj se je spet poprijel slovenskega jezika. Mej slovenskimi bogoslovci osnoval je literarno društvo „Bibliotheca slovenica“, vadil se je z njimi v slovenskih pridigah; poleg tega pisal je nemški naznanila o slovenskih knjigah v „Stiriji“, ter zlágal novele za cerkovne novine „der katholische Wahrheitfreund“. Pod imenom Vlastelin Kralovski pisal je v dalmatinskej „Zori“, priporočal Dalmatincem gajico, ter imel s popom Ivičevićem polemiko o dalmatinskem črkopisu.

Leta 1842. dal je na svitlo prve „šmarnice“ („Mesec Marije“), poslovenjene iz francoščine. V novinah „Steiermärkische Zeitschrift“ priobčil je v tem času zanimiv spis „über das geistige und poetische Leben der Winden in Steiermark“, a Kopitar, kateremu je bil rokopis v cenzuro poslan, jako ga je popačil in celo več zgodovinskih nemških spisov zatrl, ker nij bil tistega mnenja, kakor Trstenjak, ki je trdil, da so Slovani prvotni prebivalci v Noriku in Panoniji. Znano je, da pravda o tej stvari še nij dognana, a zadnje čase, posebno odkar slavni Mommsen izdaje znani „Corpus inscriptionum“, dobil je Trstenjak za svojo misel spet več veljavnih prič, kajti Mommsen je n. pr. objavil stare rimske nadpise, v katerih se mej drugim nahajajo — staroslovenski aoristi!

Leta 1844. bil je Trstenjak duhovnik posvečen ter kaplan v Slivnico pri Mariboru poslan. Blizu njega v Frajhamu, živel mu je prijatelj Oroslav Caf. Ta je Trstenjaka navdušil za primerjajoče jezikoslovje. Skupaj sta se učila sanskrit, zend in gotiški jezik. Zategadelj od leta 1844. do 1848. ne nahajamo nič Trstenjakovih spisov po novinah. Mož se je ves ta čas pridno učil jezikoslovja, čital je stare klasike, študiral domačo zgodovino, ter zbiral gradivo za svoje poznejše zgodovinske in mitologiške preiskave. A burno politično življenje leta 1848. odvrnilo je tudi Trstenjaka od njegovih tihih študij. Spet je pričel pridno v novine dopisavati, a zdaj večji del politične stvari. V Cigaletovo „Slovenijo“ in v Prausovo „Südslavische Zeitung“ pošiljal je članke in dopise pod šifro *E.* Zangova „Presse“, takrat v nam Slovanom prijaznem smislu uredovana, prinašala je pod šifro *r.* temeljite dopise „aus Untersteier“; ravno tako tudi praška „Union“, in spisi o slovenstvu v Jordanovih „Jahrbücher“ so tudi Trstenjakovi.

Leta 1850. bil je Trstenjak imenovan gimnazijalni učitelj v Mariboru, kjer je do leta 1861. učil verouk, slovenski jezik, zgodovino in geografijo.

S preselitvijo v Maribor pričenja se nova doba v slovstvenem delovanji Trstenjakovem; kajti do leta 1850. pisal je večjidel „ilirski“ in nemški, le malo slovenski, a sedaj je zastavil pero, ter s čudovito delavnostjo, pridnostjo in vztrajnostjo začel je pisati samo slovenski, tako, da je bil glavni podpornik in sodelovalec vsem slovenskim mnogoštevilnim novinam, ki so izhajale od leta 1850. dalje.

V „Novicah“ oglasil se je Trstenjak prvič leta 1852., ter bil jim je zvest prijatelj celih dvajset let. Število njegovih starinoslovskih, zgodovinskih in bajeslovnih sestavkov v tem časopisu je — legijon! Samo ko bi jih hotel po imenu navajati, moral bi pisati dolg feuilleton. Namera vsem tem brezštevilnim spisom bila je ta: dokazati in svet prepričati, da so uže pred Kristom mej Adrijo in Karpati stanovali Slovani. „Od prvega tukaj prebiva moj rod, če ve kdo za druj'ga, naj reče, od kod?“ Res, da so ti spisi včasi pomanjkljivi, toda Trstenjak je bil v tej stroki samouk, prvi naseljenec sredi neskončnega gozda, ki

ki se morajo deloma obskrbljevati iz dalmatinskega Dubrovnika, Mostara in s Srbskega, naslanja se cela armada na Savo, iz česar sledi tudi važnost jedine črte za obskrbljevanje iz Avstrije v Sarajevo. Tem bolj se mora tedaj obžalovati slabo stanje te ceste, katera še dan za dnevom radi neprenehljivega deževja postaje slabša. Cesta mej Dobojem in Maglajem je baje vsa pod vodo, vsled česar se je občenje jako pretrgalo. Včeraj, 6. novembra, v Sarajevo dospevša pošta se je zakasnila za štiri dni. V Sarajevem pričakujejo dveh ruskih oficirjev generalnega štaba.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. novembra

Delegacijo avstrijsko je odprl predsednik grof Coronini z zahvalo za izkazano si čast volitve, naglašal hrabrost armade, in slavoklical cesarju. — Delegacijama je predložen skupni proračun za leto 1879, ki se ne loči dosti od lanskega, ker stroški za okupacijo se bodo posebej dovolili. — Skupna potrebščina za stoječo vojsko je za prihodnje leto 91 milijonov 719 317 gold. za vojno pomorstvo 9 milijonov in 196.230; vojni minister sam bode torej prihodnje leto potrosil 100 milijonov 915.547 gld. — 361.122 menj, nego je lanski proračun kazal.

Hrvatskega sabora predsednik Krestić in podpredsednik Vušć ć sta 7. novembra izročila cesarju hrvatsko adreso. Krestić je v svojem ogovoru izrekel udanost hrvatskega sabora, dejal, da je adresa zvest odmev kraljevskega odpisa, pri katerej priliki je sabor tudi svoje želje izrekel glede celokupnosti ali celovitosti dežele hrvatske, ki še zmirom nij rešena, pa tudi svoje veselje o slavnih zmagah hrabre vojske Nj. vel., s katerimi so najslavnejše tradicije te monarhije zopet oživljene bile. — Cesar je najprijaznejše sprejel zagotovilo lojalnosti, a je — tako pravi telegram — izpolnjevaje svojo vladarsko dolžnost, najmilostiveje opomnil, da je hrvatski sabor prestopil svojo kompetenco, (ko je govoril o Bosni), ko je vnanje zadeve obravnaval, in o ogerskej kroni z izrazom govoril, ki nij v zakonu utemeljen. O celovitosti nij kralj nič omenil. Po tem, ko je oficijalno odgovoril bil, izrazil se je cesar še jako priznavajoč požrtvovalnost Hrvatske in junaštvo hrvatskih vojakov.

Kakor se iz ***Zadra*** poroča, šlo je tam skozi 24 hercegovinskih veljakov, ki potujejo v Pešto, cesarju poklonit se.

Ogerska delegacija je izvolila Szlavyja za predsednika, in je izročene si budgetne predloge prevzela.

Vnanje države.

Ruski oficijalni „Journal de St. Peterbourg“ piše, da je v Rumeliji tam, kjer so Rusi, popolni red. Nobenega Rusa nij mej bolgarskimi vstaši v Macedoniji, o ruskej udeležitvi se ne more govoriti. Turška poročila so napačna.

Grška ministerska kriza še dalje traje. Kralj je poklical zopet Komondurosa, da sestavi ministerstvo, a do 6. nov. se mu nij bilo še posrečilo.

O ***bolgarskem*** vstanku poroča Reuterjevo agentstvo iz Carigrada 6 t. m.: Vstaši žugajo Palanki, Zabadji, Kutehanu. Rusi utrjujejo prehode črez Balkan.

Glede ***afganistanskega*** vprašanja se preko Pariza poroča, da so Rusi Afgancem obljubili preskrbeti jih s puškami odtragušami, a Afganci so ruskim inženirom dopustili cesto delati iz Bohare do Kabula.

V severnej ***Ameriki*** so bile v zjedinjenih državah volitve v kongres. Republikanci so pridobili več sedežev, tako da bodo demokratje zdaj le malo večino 12 glasov imeli.

Domače stvari.

— (K štiridesetletnici Davorin Trstenjakovega slovenskega pisateljstva), ki se obhaja denes v nedeljo 10. novembra ob póludne v Ponikvi (Ponigl) pri Celji, šla je tudi mala deputacija Trstenjakovih čestilcev iz Ljubljane veteranu naših literatov čestitat, in mu narodno zahvalo izreč.

— (Diplome za občine), ki so ali ki bodo izvolile g. dr. J. Bleiweisa za častnega občana, so dogotovljene in se dobé v „Narodnej tiskarni“.

— (Celovška hranilnica) je sezidala in 5. t. m. mestu dala hišo, v katerej bode ljudska kuhinja, šola za dekliška dela, in koroško muzikalno društvo.

— (Novemberski avancement v c. kr. armadi.) Izmej reservistov so postali nadlejtenanti lejtenanti: dr. Josip Sernec, Alojzij Cantoni 79. peškega polka, Fabrioti, Henrik Vogel, Anton Svetek 17. peškega polka, in Franc Mikolji 53. peškega polka; Franc Rizzi 27. lovskega batalijona; lejtenanti so postali kadetje (oficirski namestniki): dr. Ivan Tavčar in Anton Koder 17. peškega polka, (oba poslednja sta znana slovenska beletrista); Josip Samida 33. lovskega batalijona. — V aktivnej armadi so postali: oberst je postal oberstlejtenant Peter Hranilovič de Cvětina 53. peškega polka; stotniki druzega reda so postali nadlejtenanti Ladislav Beneš, 17. pešk. polka v svojih službovnih razmerah kot učitelj vojne spodnje realke v Günsu, Aleksander Škrem, 17., Friderik Kavčič 17. peškega polka, Jan. Sulik 19. pri 8. lovskem bataljonu, Jožef Janavšek 4. artil. bat. za tvrdnjave in Adam Petričič 4. pri 12. art. po ku. Nadlejtenanti so postali lejtenanti: Janez Velkavrh 17. p. p., Pavel grof Wurmbrand- Stuppach 6. polka dragoncev, Aleksander Bolek, Izak Skorič in Jožef Kržič 12. art. polka. Lejtenanti so postali kadeti: Ludvig Hiršal 17., Julijus Schiwiz pl. Schiwizhoffen 25., Janez Fajdiga in Feliks Andriani 17. p. polka. Upravnik je postal v vojnej zdravniskej stroki oficijal 1. reda Edvard Schweitzer ki je bil do okupacije v Ljubljani vojaški lekar.

— (Cesar) je 200 gld. daroval za stavljenje nove šole pri sv. Martinu poleg Gornjega grada.

— (Bizoviška čitalnica) vabi svoje ude k občnemu zboru dne 17. novembra ob 3. popoludne. Na dnevnem redu je: volitev častnih udov.

— (Hrvatski „Obzor“) prinaša v petek članek o sedemdesetletnici dr. Bleiweisa. Konec članka se glasi: „Današnje doba više

---

goščavo krči in črta, da potomci pridejo do svitlobe, in če druzega ne, to upanje more gojiti v svojem srcu, da bodo njegove preiskave poznejšim, bistroumnejšim jezikoslovcem služile v podlago, na katerej bodo dalje zidali. Gradivo za te zanimive spise nabiral je Trstenjak tedaj, ko je učiteljeval v Mariboru Vsako leto o počitnicah potoval je po pokrajinah nekdanjega Norika in stare Panonije, ter je zbiral nadpise in risal podobe iz rimskih časov. Spremljal ga je navadno kdo izmej njegovih učencev, ki je znal dobro risati. Gotovo je na takih potovanjih mnogo novcev potrosil, a nabral si je tudi bogato zbirko rimskih starin, tako, da znani zgodovinarji in starinoslovci, kakor na pr. Mommsen, Conze in drugi, so večkrat pri Trstenjaku iskali sveta in pojasnila, in da mu še zdaj pridno dopisavajo slavni učenjaki.

Pod izmišljenim imenom „Vicko Dragan“ in „Vitomar“ odprl je Trstenjak v „Novicah“ prvi pot povestim in humoreskam. Njegove humoreske in šaljive povesti, katerih se mnogo v „Novicah“ nahaja, bile bi še dan denes jako prijetno berilo, ako bi v posebnej zbirki prišle na svitlo. Njegov potopis: „Iz potne bisage. Prijazni dopisi do strica Brcka Dragana v Vrbovcu“ (1859.) je po mojih mislih najboljši, kar jih imamo Slovenci, katerega, izvzemši Levstikovo potovanje „od Litije do Čateža“, še nihče nij prekosil, in njegova novela „Slovenski Leander“ natisnena v „Novicah“ pod šifro § §. je gotovo jedna najlepših slovenskih povestij. Zdi se mi, kakor bi se bil Bleiweis do Trstenjakovih časov branil v „Novicah“ prinašati humoreske in povesti, v katerih se govori o — ljubezni (to se ve, da jako poštenej in nedolžnej), in stoprav tedaj, ko je Trstenjak, duhovnik, začel novele pisati, dale so „Novice“ tudi drugim pisateljem nekoliko več duška. I tukaj bil je Trstenjak „promachos“.

V Bleiweisovem „Koledarčku“, ki je zdaj bolj znan in bolj razširjen v novi izdavi „Zlatih klasov“, objavil je Trstenjak novelo iz življenja slavnega umetnika Ticijana pod naslovom „Slikar“, ter opisal življenje svojega dragega prijatelja, ilirskega pesnika in štajerskega Slovenca Stanka Vraza.

Janežičevemu „Slovenskemu Glasniku“ bil je Trstenjak ves čas priden podpornik, kakor uže poprej tudi njegovej „Slovenskej Bčeli“. Kakor v „Novicah“ zgodovinske in starinoslovske, tako je priobčaval v „Glasniku“ bajeslovne, iz slovenskih prislovic, pesnij, običajev posnete preiskave in jezikoslovne črtice, pošiljal mu je dopise, humoreske (Vicko Dragan) ter naposled prav s študentovskim humorjem l. 1867. spisal zanj prijetno povest „Kelmorajm“. Iz tega časa, ko je bil Trstenjak gimnazijalni profesor v Mariboru, nahaja se več njegovih znanstvenih nemških spisov v „Mittheilungen des historischen Vereins für Krain“ in v jednakem časopisu koroškega zgodovinskega društva, in poleg vsega tega tudi mariborske gimnazije programa nij pozabil. V Slomškovih „Drobtinicah“ razglasil je životopis prvega lazarista, svojega učenega prijatelja Janeza Klajžarja, v Costovem „Vodnikovem spomeniku“ povest: „Ljudevit, kralj hrvatski“, v „Zlatem veku“ zgodovinsko črtico o Metodovej stolici. Celo „Slovenski Prijatelj“ prinesel je več njegovih pridig s podpisom M. T., a vendar so nekatere pod to šifro tudi M. Torkarjeve.

L. 1861. dobil je Trstenjak faro sv. Jurija na južnej železnici, kjer je pastiroval 7 let in pol. S to faro je združena velika kmetija in človek se mora kar čuditi, od kod je Trstenjak, zdaj velike fare župnik in obširne kmetije poljedelec, jemal čas, da je poleg vseh teh opravil neprestano pisal za „Novice“, „Glasnik“, za Einspielerjevega „Slovenca“ (Dalibor), posebno še za „Letopis Slovenske Matice“ in za vse druge slovenske novine. Zvlasti ko so štajerski rodoljubi osnovali „Slovenski Narod“, odprl si je Trstenjak novo polje svojej neumornej delavnosti. Poleg brezštevilnih dopisov, pisal je za ta list celo vrsto vvodnih člankov s podpisom „Juste milieu“ ali „od Voglajne“, a pod izmišljenim grškim imenom „Epicharmos“ priobčil je lepo število feuilletonov, ki so z zdravim humorjem in prijetno satiro šibali hibe naših političnih „velikanov“,

ikoje nalaže Hrvatom i Slovencem, da budu v neprestanom doticaju, da stupe u što užju svezu. Pohrlimo dakle dne 19. studenoga u Ljubljanu u što većem broju, da ukriepimo duševnu svezu i obnovimo bratsku zajednicu medju ova dva najbliža, skoro istovjetna slovinska plemena, te počastimo ujedno muža, koji je čitavi svoj život posvetio svetoj slovinskoj stvari.“

— (Kat. pol, društvo v Konjicah) napravi v nedeljo dne 17. listopada ob treh popoludne slovesen zbor na čast 70letnice blagorodnega gosp. dr. Janeza Bleiweisa.

— (O taborji v Dolini) je tudi goriški konservativni list „L' Eco del Litorale“ svojo spregovoril. V obče je njegova sodba dobrohotna, le točka, katera zahteva združenje vseh Slovencev v en deželni zbor, mu nij nič kaj po volji. Ker se je ta resolucija sprejela, meni „Eco“ da je vzbudil tabor neko pošast, katera bi se lahko imenovala „imperial regio panslovenismo litorale.“

— (Dalmatinski „Nar. list) piše o taboru v Dolini pri Trstu in pravi: „Ove izjave na taborih moći će doduše suzbijati talijansko komešanje, ali trajno osigurati Istre, u obće Primorja Austriji, može samo ujedinjenje srodnih južnoslovinskih zemalja sa Hrvatskom. Sva druga sredstva su samo površne naravi.“ — Dobro, le naj Hrvatje povsod delajo na zjedinjenje z nami, mi smo pripravni.

— (Strašna nevihta) na suhem in na morji je bila na vernih duš dan povsod na Primorskem. V Gorici nijso uže leta in leta doživeli tako strahovitega vremena. Človek si nij upal izpod strehe; tako je burja razsajala da je na Kastanjevici blizo cerkve vlomila eno najlepših in najkrepkejših dreves. Vse gore okrog Gorice so se pobelile, in po Banjšicah leži nekda tu pa tam sneg seženj visoko ter pokriva še mnogo jesenskih pridelkov. — Na isterskej železnici, koj od Pazina naprej, je moral v saboto popoludne vlak zaradi poledice pri nekej stražarskej hišici postati in tam celih 24 ur čakati. Potniki, mej njimi tudi mali otroci, so morali lakoto trpeti, ker nij bilo pri stražaru ničesar dobiti in nobene vasi blizu. Neki oficir je v nedeljo na vse rano konja, ki se je z vlakom peljal, zasedlal in se v navečjem diru do najbližnje vasi spustil, od koder je po preteku 2 ur s kruhom, mlekom in drugimi jedmi obložen nazaj prijahal, ter lačne potolažil. Še le ob 4. popoludne se je začel vlak naprej pomikati.

— (Kmetijska družba) je 4. t. m. v Kranji napravila javno dražbo onih lepih juncev pincgavskega in belanskega plemena, ki jih je družbe odbornik gosp. Peter Lasnik iz državne podpore nakupil v belanskej dolini na Koroškem, a zarad velike konkurence z velikimi težavami, zato, ker iz mnogih dežel iščejo kupci to pleme. Prodanih je bilo 10 juncev po različnej starosti in lastnosti od 54 do 140 gld.; trije so šli v radovljiški okraj (Zgoš, Jesenice in Leše), trije v kranjski okraj (Visoko pri Poljanah, Poljane in Čirčiče), dva v okolico ljubljansko (spodnji Rožnik in spodnjo Šiško), dva pa v krški okraj na Dolenjsko (Dvor). Zastopnika družbe kmetijske pri tej dražbi sta bila gospoda Pet. Lasnik in J. Fr. Seunig, odbornika centralnega odbora, in pa g. M. Pirc, predstoinik podružnice kranjske, ki so v lepem redu izvršili javno dražbo.

— (Živinska kuga) se je pokazala v nekdanjej Vojaškej granici. Deželna vlada je vsled tega prepovedala govejo živino, kože in druge reči, po katerih se ta bolezen zna zatrositi, iz Zemuna in mitroviškega okraja uvaževati v našo deželo.

Razne vesti.

* (Razbojniki.) Kako žalostne razmere so še v Slavoniji in Hrvatskej po nekaterih krajih, kaže „Obzorov“ telegram iz Pakraca, ki pripoveduje, da so 2. nov. razbojniki v Troglaru jednemu kmetu 130 gold., a v Govedjem polji druzemu kmetu 137 gold. s silo vzeli. Vojaki so tam, a ker nemajo nič „povelja“, ne smejo pomagati ljudem.

* (O Gambetti) piše pariški dopisnik, da je zdaj to Francozom, kar je bil Deak Magjarom. Gabetta je premožen, ima več kot 100.000 frankov dohodkov na leto. Nekaj časa sem je precej avtokratičen in samovoljen, in je uže več neodvisnih prijateljev razžalil. Nekateri mu dvoranijo, ker mislijo po njegovej protekciji karjero narediti. Tudi nekateri uradniki se uže klanjajo prihodnjemu solncu.

Hronične bolezni v pljučah in dušniku, kakor pljučni katár, tuberkuloza, hud katár v dušniku itd. postanejo hujše, ko se prične zima, zahtevajo največjo previdnost in plodonosno metodo zdravljenja. Izmej vseh ždravil so se najbolj obnesle pri teh boleznih Bergerjeve smolnate pastile (Theerpastillen), in smolnati kapslji (Theerkapseln). Bergerjeve smolnate pastile združujejo vse zlez odpravljajoče, zdražljivost pomirovajoče lastnosti zleznih sredstva z lastnostimi smole v sebi; Bergerjevi kapslji od smole so iz čiste medicinične smole ovite v gelatinum. — Cena z navodom kako se rabi je jednej puški od kositarja *Bergerjevih pastil od smole* 50 kr., jeden flacon *Bergerjevih kapsljev od smole* 1 gold. — Glavna zaloga v *Ljubljani* pri gospodu ***J. Svoboda***, lekarnarju. (380—1)

Priporočilo.

Podpisani naznanja najuljudnejše, da je bil na **svetovnej razstavi v Parizu**, ter more zdaj izdelovati

obleke za gospode

po **najnovejšej** noši, elegantno in prav po ceni. Svojim čestitim p. n. naročnikom za njih zaupanje zahvaljevajoč se prosi še zagotovilom reelne in ročne postrežbe še na dalje za blagovoljna mnogoštevilna naročila.

(323—6) **Franjo Železnikar**
v Ljubljani.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisana se usoja naznanjati čestitemu občinstvu, da je po ***večletnem pranji in likanji*** ravnokar pričela

z berlinskim svetlim likanjem,

zbog česar jej bode moči, ***žensko*** in ***moško perilo*** vsake vrste ***vrlo lepo***, in po ***najnižjih cenah*** čistiti in likati.

Mnogim naročilom se priporoča najtoplejše

(374—2) **Franja Janežič-eva,**
v Ljubljani, na sv. Petra cesti št. 6, prizemno.

ter opisavali smešne strani našega javnega življenja.

Leta 1868. preselil se je na faro sv. Martina na Ponikvi, kjer še zdaj živi. Tudi tukaj ga tarejo neprijetna bremena, ne vselej človeku njegov materijalni trud vračajočega kmetijstva, toda zdi se mi, kakor bi Trstenjaku sè starostjo in z delom njegovega poklica rastlo tudi veselje do literarnega delovanja. Poleg mnogoštevilnih dopisov o političnih zadevah v „Novice“, „Slovenski Narod“, „Vaterland“ in „Politik“, osnoval si je zdaj še svoj časopis — „Zoro“, katero je tri leta sam uredoval, ter z raznimi povestimi, jako zanimivimi životopisi slovenskih pisateljev in umetnikov, in s kulturnozgodovinskimi črticami oskrboval; a ker mu tudi „Zora“ nij zadostovala, združil je z njo še znanstveno prilogo „Vestnik“. V oba lista pisal je pod svojim pravim imenom in pod različnimi šiframi.

Leta 1874 pričel je novo delo, raziskavanje venetščine. Sad njegovih študij priobčen je v štireh debelih zvezkih Matičinega „Letopisa“. Kakor uže prej starinoslovsko delo „Triglav“, dal je letos na svitlo jezikoslovno knjigo „Slovanščina v romanščini“, v katerej razlaga óne romanske, iz slovanščine vzete besede, katerih profesor dr. Diez, osnovatelj romanskega jezikoslovja nij mogel razložiti. O teh njegovih najnovejših delih rekel je letos slavni berlinski slavist profesor Jagič učenemu Slovencu, ki ga je obiskal ter ga vprašal, kaj meni on o Trstenjakovih jezikoslovnih spisih: „Jaz svetujem g. Trstenjaku, da naj mozek svojih raziskavanj v nemškem jeziku priobči, ter jih profesorju Ascoliju v pretres pošlje. Kdo drugi bi teško mogel o njih sodbo izreči.“ Ascoli, rojen Goričan, je namreč najslavnejši sedanji italijanski jezikoslovec in profesor v Milanu.

Omeniti hočem še, da hrani ljubljanska čitalnica Trstenjakovo melodramatiško pesen „Vodnik“, katera se je v Kranji in Ljubljani predstavljala, da je zložil opero „Lada“, katero ima uže več let dr. B. Ipavec v rokah, in da sta brata Ipavca uglasbila več njegovih pesnij, izmej katerih je óna: „Tam za goro zvezda sveti“ uže skoro popolnoma narodna pesen. L. 1875. in 1876. priobčil je v „Slov. Narodu“ več preimenitnih, v slovensko slovstveno zgodovino sezajočih spominov iz svojega literarnega življenja. Vsak, kdor se briga za našega slovstva zgodovino, jako mora obžalovati, da Trstenjak, ki je v dolgem svojem življenju prišel v dotiko skoraj z vsemi slovenskimi pisatelji zadnjih 40 let, ki iz samovida in iz svoje izkušnje pozna vse naše literarno življenje od Preširnovih časov do sedaj, ki ima izvrsten spomin in izreden talent, človeka izpoznati, ter ga z malimi potezami opisati, teh spominov nij nadaljeval. A uže iz teh, kar jih je priobčil, vsak lahko vidi, koliko gradiva bi Trstenjak lahko pripravil bodočemu literarnemu zgodovinarju slovenskemu.

Žal mi je, da ne morem vsaj po vrhu, kakor njegovo literarno življenje, opisati tudi njegovega delovanja v cerkvi in šoli in na političnem bojišči. Morebiti prevzame to delo ta ali oni štajerski domoljub. Vem, da niti Trstenjaka pisatelja nijsem tako opisal in ocenil, kakor zasluži, a uže iz teh velikih potez, s katerimi sem ga narisal, videl bode dragi čitatelj, da je Trstenjak delal v premnozih literarnih strokah: v poeziji in novinarstvu, v starinoslovji in v zgodovini; povsod bode literarna zgodovina spominjala se Trstenjaka mej prvimi pisatelji slovenskimi. In če tudi on, samouk, ki je živel daleč od velike biblijoteke, ter je moral drage knjige kupovati za svoje drage novce, v znanstvenih stvareh nij vselej pravega pogodil, in če tudi ostali spisi njegovi v obliki nijso vselej dovršeni, postavil si je z njimi vendar spomenik „aere perennius“, ter storil je za svoj narod več, nego vsak izmej nas. Po vsej slovenskej zemlji slavljen, spoštovan in čestit starina — slovenskih domoljubov in pisateljev veteran — sme ponosno praznovati štiridesetletnico svojega javnega slovstvenega poslovanja. Bog ga pozdravi in poživi! Bog ga ohrani slovenskemu narodu še mnogo mnogo let!

V Ljubljani 8. novembra 1878.

Fr. Levec.

Tujci.

8. novembra:

Pri Slonu: Kos iz Dunaja. — Hočevar iz Logatca. — Münsterberg iz Postojne. — pl. K ch iz Gradca. — Polak iz Dunaja. — Bunzel iz Gradca. — Friedl iz Maribora.

Pri **Maliču:** Luttna iz Dunaja. — Lavrič iz Rakeka. — Eckstein iz Dunaja.

Pri **bavarskem dvoru:** Kröll iz Tiro skega.

Notar Lovro Baš

je svojo pisarno **v Ljutomeru** v hiši gospoda Vaupotiča odprl. (385—1)

Odpretje restavracije.

Podpisani usoja si s tem udano naznanjati prečastitim gostom in p. n. občinstvu, da bode popolnem na novo opravljeno

restavracijo

na Francovem nabrežju, denes v nedeljo odpri. Vhod je tudi iz špitalskih ulic poleg Schmidtove kavarne. Zagotavlja, da bode svoje prečastite goste zadovoljil z **dobrimi jedili,** pravim naturnim **vinom, graškim marcnim pivom,** in s promptno postrežbo. Pogostega pohojevanja prosi se spoštovanjem

(386—1) *J. Hafner.*

Tržne cene

v Ljubljani 9. novembra t. l.

Pšenica hektoliter 6 gld. 50 kr.; — rež 4 gld. 71 kr.; — ječmen 4 gld. 06 kr.; — oves 2 gld. 60 kr.; — ajda 4 gld. 55 kr.; — proso 4 gld. 55 kr.; — koruza 5 gold. 20 kr.; krompir 100 kilogramov 3 gld. 03 kr.; — fižol hektoliter 8 gl. — kr.; masla kilogram — gl. 94 kr.; — mast — gld. 82 kr.; — špeh prišen — gl. 64 kr.; — špeh povojen — gl. 75 k. — jajce po 3 kr.; — mleka liter 7 kr.; — govedine kilogram 54 kr.; — telečnine 66 kr.; — svinjsko meso 62 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 78 kr.; — slame 1 gold. 42 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 8 gold. 50 kr.; — moka 5 gld. 50 kr.

Dunajska borza 9 novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

		kr.
Enotni drž. dolg v bankovcih	60 gld.	45
Enotni drž. dolg v srebru	62 „	20
Zlata renta	71 „	10
1860 drž. posojilo	112 „	—
Akcije národne banke	790 „	—
Kreditne akcije	222 „	50
London	116 „	90
Napol	9 „	38
C. kr. cekini	5 „	61
Srebro	100 „	—
Državne marke	58 „	—

M. Neumannova

velika zaloga narejene obleke.

Za gospode:

Sukneno zimsko suknje	gl.	16
Sukneni menčikovi	„	20
Menčikovi iz lodna	„	14
Moderna obleka	„	22
Črna obleka	„	25
Jesenske površnje suknje	„	12
Lovske suknjice iz lodna	„	7
Sukneno hlače	„	7
Ponočne suknje	„	10
Reithofferjev dežni plašč	„	9

in višje

Za dečke:

Suknen menčikov	gl.	10
Sukneno obleko	„	12
Črne obleke	„	16
Lovske suknjice od lodna	„	4
Zimske sukneno hlače	„	4

in višje

Za otroke od 2 do 8 let:

Obleke iz klobučine brez hlač	gl.	3·50
Lovske obleke s hlačami	„	4·50
Suknena obleka s hlačami	„	6·—
Površnje suknje	„	7·—

in višje

Za gospé

najnovejši paletoti z Dunaja:

Suknje po obliki za gospode od palmerstona	od gl.	6	do gl.	24
Suknje po obliki za gospode, ratinaste ali šopkinaste	„ „	10	„ „	20
Suknje po obliki za gospode, iz sukna stisnenega iz vravnane preje	„ „	14	„ „	38
Moderni dežni plašč od sukna	„ „	9	„ „	22
Elegantne ponočne suknje od klobučine	„ „	8	„ „	18

priporoča

M. Neumann,

v Ljubljani, slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se s povzetjem natanko izvršujó, in ono, kar se ne dopade, brez ovire zameni. (335—6)

S c. kr. av. privilegijem in kr. pruskim ministerskim potrdilom.

Dr. BORCHARDT'S AROMATISCHE KRÄUTER-SEIFE

Dr. Borchardt-ovo aromatično (dišeče) **milo** (žajfa) z zelišč, za olepšanje in popravo kože in skušeno zoper vsakake nesnage na koži; v zapečatenih izvirnih zavitkih po 42 kr.

Dr. Suin de Boutemard-ovo dišeča pasta za zobe, najspisnejsi in najzanesljivejši pripomoček za ohranjenje in čistenje zob in zobnega mesa; v celih in pol zavitkih po 70 ali 35 kr.

Dr. Hartung-ovo olje s kitajske skorje za vaovanje in olepsanje las; v zapečatenih in v steklu štempljanih steklenicah po 85 kr.

Dr. Béringuier-jev dišeči kronini duh, krasna voda za duhanje in umivanje, ki krepča in budi življ; v izvirnih steklenicah po 1 gld. 25 kr. in 75 kr.

Prof. dr. Linde va rastlinska pomada v štanjscah, povisa svit in voljnost lás in je pripravna posebno za to, da obdrži proge lás na glavi; v izvirnih kosovih po 50 kr.

Balzamično milo iz oljke se odlikuje po oživljevajoci in ohranujoci moči za voljnost in mehkost kože; v zavitkih po 35 kr.

Dr. Béringuier-jev rastlinski pripomoček za barvanje lás, barva prav črno, rujavo in rumenkasto; s krtačami in lončki vred po 5 gld.

Dr. Hartung-ova zeljišćna pomada za oživljenje in zbujenje rasti lás; v zapečatenih in v steklu štempljanih posodicah po 85 kr.

Dr. Béringuier-jevo olje iz zemljišćnih korenin za okrepcanje in ohranjenje lás in brade; steklenica 1 gld.

Dr. Koch-ovi bonboni iz zeljišč, znan in skusen domač pripomoček za prehlad, hripavost, zabasanost, hripavo grlo itd.; v izvirnih škatljicah po 70 in 35 kr.

Bratov Ledarjevo balsamično milo iz olja zemeljskih orehov, prijeten pripomoček pri umivanji nežne in občutljive kože, posebno damam in otrokom; po 25 kr., paket (4 kosovi) 80 kr.

Pravi ti po pripoznani solidnosti in pripravnosti tudi v naših krajih uže priljubljeni pripomočki se dobivajo:

v **Ljubljani** pri **Franc Terčeku** in lekarju **Birsiću** in **bratih Krišper;** v **Zagrebu** pri lekarjih: J. J. Cejbek in Žg. Mittlbach in Fior. Kiralovicu; v **Celji** pri Kr. Krisperju; v **Reki** pri droglijeru Nikolu Pavačiću; v **Gorici** pri lekarju A. Franzoniju; v **Celovcu** pri lekarjih: Ant. Beinitzu, Krainerju in Kellerju; v **Kranji** pri Rajmund Krisperju; v **Trstu** pri lekarjih: J. Serava lo, K. Zanettiju, P. Prendini, Fr. Vedovattu; v **Beljaku** pri Matevžu Fürstu; v **Varaždinu** pri lekarjih: A. Hochsingerju in A. Halterju; v **Zadru** pri parfum. N. Androviću.

Svarilo.

Svarimo pred **ponarejanji,** osobito pred **dr. Suina de Boutemardovo** dišeče zobno pasto in pred **dr. Borchardtovim** aromatičnim zeliščnim milom z imenom **dr. Borchardta „sin“.**

Mnoge **ponarejalce** in **prodajalce** je sodnija uže obsodila, da so morali plačati precejšnje **globe v denarji.**

Raymond & Co.,

c. k. priv. last. tovarn hygealističnih cosm. stvarij

v Berlinu. (118—8)

Epilepsijo (božjast) in vse bolezni v čutnicah zdravi pismeno specijalni zdravnik **dr. Killisch** v Dresden-u (Neustadt). Zdravil je uže v črez 11.000 slučajih. (373—2)

G. PICCOLI,

lekar v Ljubljani, na dunajskej cesti „pri angelju“,

priporoča:

1. Tr. Rh. Comp. sploh imenovana **Franc-ova esenca,** izvrsno pomaga zoper vse notranje bolezni v želodcu, pri tesnih zaprtjah, hemoroidih itd. Ta tinktura se vsakej družini najgorkeje priporoča, ker je uže veliko tisoč ljudem k zdravju pripomogla. Steklenica s podukom o rabi vred velja 10 kr.

2. **Dr. Mora-ovo** zdravilo **zoper mrzlico** pomaga pri tej bolezni neizmotljivo, steklenica velja 80 kr.

3. **Malinčni sok** (Himbeerabguss) iz domačih, gorskih malin, v steklenicah, ki držé 1 kilo — po 80 kr. — Temu, ki več kupi, še ceneje.

4. **Amaterinina ustna voda,** steklenica velja 60 kr., in **zobni prah,** škatljica po 40 kr.

5. **Prah** za pokončanje bolh, ščurkov in druzega mrčesa iz pravih dalmatinskih rož, paket po 10 kr.

6. **Homeopatična apoteka,** popolnem uredjena po prof. Hager-ju.

1 steklenica jagodic velja 10 kr.
1 steklenica tinkture velja 20 kr.

Vsako zdravilo se natanko po naročilu pripravi v zahtevanej stopni močno.

7. **Dorsch — ribje olje,** se rabi zoper škrofelje, škrofelnastne kostne bolezni, sušico, kašelj i. t. d., steklenica velja 60 kr., z železojodiirom 1 gld.

Gospod *G. Piccoli,* lekarničar v Ljubljani.

Kašelj in teška sapa sta me hudo nadlegovala, zato sem po zdravnikovem nasvetu tri mesece zavžival Vaše Dorschevo ribje olje z železojodiirom. — Uže po zavživji nekoliko steklenic sem čutil veliko olajšanje, — zdaj pa se imam samo izvrstnej zdravilnej moči tega olja zahvaliti, da sem kašelj čisto odpravil, in svoje zdravje zopet zadobil. Zato morem to zdravilo očitno najgorkeje priporočiti.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1878.

Janez Kilar, trnovski kaplan.

Pismena naročila z naslovom: **G. Piccoli,** lekarna v Ljubljani, se točno izvršujejo proti poštnemu povzetju. (337—13)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

Lastnina in tisk „Národne tiskarne“.